

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7ECdo/260/2013
Identifikačné číslo spisu:	8513201357
Dátum vydania rozhodnutia:	09.07.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:8513201357.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci oprávnenej COFIDIS, a.s., so sídlom v Bratislave, Suché mýto č. 1, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Antovszká, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Žabotova č. 2/B, v mene ktorej koná ako konateľka advokátka JUDr. Alžbeta Fuchsová, proti povinným 1/ I. S. a 2/ I. S., bývajúcim v Y., o vymoženie 1 761,76 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 7 Er 132/2013, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 20. júna 2013, sp. zn. 10 CoE 61/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Povinným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Oprávnená podala súdnej exekútorke návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie sumy 1 761,76 € s príslušenstvom. Povinnosť povinnej zaplatiť jej vymáhanú sumu preukazovala rozhodcovským rozsudkom z 2. marca 2010, sp. zn. NRS 08/10, vydaným Stálym rozhodcovským súdom zriadeným Najvyšším rozhodcovským súdom, a.s., so sídlom v Bratislave, Žabotova 2/B, IČO: 44 246 480. Súdny exekútor následne požiadal Okresný súd Stará Ľubovňa o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Stará Ľubovňa uznesením z 10. apríla 2013, č. k. 7 Er 132/2013-128 žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Rozhodnutie odôvodnil tým, že z predloženej zmluvy o revolvingovom úvere vyplýva, že ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka a na vec treba preto aplikovať tak všeobecnú úpravu danú ustanoveniami Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, ako i Smernicu Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej aj „Smernica”). Po preskúmaní zmluvy, všeobecných obchodných podmienok a rozhodcovskej doložky, ktorá bola ich súčasťou súd dospel k záveru, že rozhodcovský rozsudok - exekučný titul nie je vykonateľný, a žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie treba zamietnuť. Uviedol, že rozhodcovská

doložka, ktorá mala založiť právomoc na konanie a rozhodnutie pred rozhodcovským súdom, nie je upravená vo všeobecných podmienkach ako to uvádza vo svojom rozhodnutí rozhodcovský súd, ale je upravená ako súčasť zmluvy o splátkovom kalendári a nebola osobitne dojednaná k zmluve tak, ako to vyžaduje § 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. Preto nedošlo k platnej dohode o rozhodcovskej zmluve a vo veci konal orgán, ktorý nemal právomoc konať. Pre absenciu exekučného titulu tak musela byť žiadosť súdneho exekútora zamietnutá.

Krajský súd v Prešove na odvolanie oprávnenej uznesením z 20. júna 2013, sp. zn. 10 CoE 61/2013 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Potvrdenie uznesenia exekučného súdu odôvodnil jeho vecnou správnosťou, pričom si osvojil jeho dôvody (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). Osobitne sa zaoberal možnosťou exekučného súdu preskúmať právoplatnosť rozhodnutia rozhodcovských súdov podľa ustanovenia § 45 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, a dospel k záveru, že takýto prieskum je možný, ba exekučný súd je dokonca povinný ho vykonať (Najvyšší súd Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Cdo 146/2011, 2 Cdo 245/2010, Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011). Konštatoval, že rozhodcovská doložka je neplatná, a treba ju považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Nebola dojednaná individuálne, spotrebiteľ nemal reálnu možnosť obsah formulárovej zmluvy ovplyvniť ani osobitne dojednať rozhodcovskú doložku. S použitím eurokonformného výkladu, s poukazom na Smernicu, a s prihliadnutím na judikatúru Súdneho dvora EÚ a Ústavného súdu SR, považoval rozhodcovskú doložku za neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Predložený rozhodcovský rozsudok nemôže byť preto spôsobilým exekučným titulom.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie oprávnená, ktorá navrhla napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Z obsahu jej dovolania vyplýva, že podľa jej názoru rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) skúmal najprv prípustnosť podaného dovolania a dospel k záveru, že v danej veci dovolanie nie je prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a 239 O.s.p.

Prípustnosť dovolania podľa § 239 O.s.p. v predmetnej veci neprichádza do úvahy. Nejde totiž o zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu, ani o uznesenie, ktorým by odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdneho dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska, a ani o potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Rovnako nejde ani o uznesenie odvolacieho súdu, potvrdzujúce uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, alebo o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237

O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Dovolateľka vady v zmysle § 237

O.s.p. výslovne nenamietala a tieto nezistil ani dovolací súd.

Dovolací súd sa zaoberal otázkou, či k odňatiu možnosti oprávnenej konať pred súdom nedošlo prípadne samotným rozhodnutím o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. O takýto dôsledok by mohlo ísť, ak by pre rozhodnutie o zamietnutí tejto žiadosti neboli splnené zákonom stanovené podmienky. V zmysle ustanovenia § 44 ods. 3 Exekučného poriadku totiž nevyhnutným dôsledkom právoplatného uznesenia o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie musí byť zastavenie exekučného konania. Nesprávnym rozhodnutím o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie by sa oprávnenej ako účastníčke exekučného konania v konečnom dôsledku odopieralo právo na výkon vykonateľného rozhodnutia, čo by sa rovnalo odmietnutiu spravodlivosti. Otázka správnosti takéhoto rozhodnutia však nevyhnutne vyžadovala zaujať stanovisko aj k právnym záverom súdov v exekučnom konaní.

Podľa názoru dovolacieho súdu v prejednávanej veci (vychádzajúc z obsahu spisu) odvolací súd i exekučný súd splnenie podmienok pre zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie posúdili správne.

Skúmaním platnosti rozhodcovskej doložky (dohodnutej v spotrebiteľskej veci, t. j. vo veci vyplývajúcej zo spotrebiteľského právneho vzťahu, ktorým je právny vzťah založený právnou skutočnosťou - spotrebiteľskou zmluvou) súdy v exekučnom konaní nepreskúmavali vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, ale len realizovali svoje oprávnenie vyplývajúce zo zákona, a to z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, t. j. oprávnenie posúdiť, či tento exekučný titul nie je v rozpore so zákonom.

Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie, či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť rozhodcovského rozsudku v zmysle jeho nezáväznosti. Takúto interpretáciu ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyžaduje účel právnej úpravy premietajúcej sa v právnych predpisoch na ochranu práv spotrebiteľa tvoriacich samostatné odvetvie práva, a to spotrebiteľské právo. Týmto účelom je odstránenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach založených spotrebiteľskou zmluvou ku škode spotrebiteľa.

Exekučný poriadok označuje za exekučný titul nielen vykonateľné rozhodnutie súdu, ale napr. aj vykonateľné rozhodnutia orgánov verejnej správy, rozhodcovských súdov a iných orgánov. V prípade, ak exekučným titulom má byť rozhodnutie orgánu verejnej správy, ktorý nemal právomoc na jeho vydanie, považuje právna teória i súdna prax takéto rozhodnutie za zdanlivé, ničotné (nulité - paakt), teda z právneho hľadiska za neexistujúce a nikoho nezaväzujúce. Obdobné dôsledky treba priznať aj rozhodnutiu iného orgánu, ak tento orgán nemal právomoc ho vydať, pokiaľ to právna úprava nevyklúčuje.

V súvislosti s otázkou, či v exekučnom konaní zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“) vylučuje skúmanie (nedostatku) právomoci rozhodcovského súdu (rozhodcu, resp. rozhodcov) rozhodnúť spor, je potrebné rozlišovať, či rozhodcovské konanie sa týka sporu zo spotrebiteľského právneho vzťahu alebo z iného právneho vzťahu.

Pokiaľ sa rozhodcovské konanie týka sporu z iného, než spotrebiteľského právneho vzťahu, ustanovenia zákona o rozhodcovskom konaní, ktoré umožňujú účastníkovi tohto konania, aby namietal nedostatok právomoci rozhodcovského súdu pre neexistenciu alebo neplatnosť rozhodcovskej zmluvy (§ 21 ods. 2), a aby žalobou podanou na príslušnom súde sa domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku pre neplatnosť rozhodcovskej zmluvy (§ 40

ods. 1 písm. c/), vylučujú skúmanie právomoci rozhodcovského súdu v exekučnom konaní. V týchto ustanoveniach sa totiž premieta klasická rímska právna zásada (princíp) „vigilantibus iura scripta sunt“ („práva patria bdelym“ alebo „nech si každý stráži svoje práva“ alebo „zákony sú písané pre bdelych“). Nevyužitie postupu podľa týchto ustanovení v iných, než spotrebiteľských veciach, znamená stratu možnosti skúmať a spochybňovať rozhodcovskú zmluvu, a tým aj právomoc rozhodcovského súdu v exekučnom konaní, pretože inak by tieto ustanovenia strácali svoj zmysel - boli by nadbytočné.

Ak je však predmetom rozhodcovského konania spor zo spotrebiteľského právneho vzťahu, tento záver neplatí. Už v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 1/2012 dovolací súd uviedol, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach (teda v závislosti od konkrétnych okolností) ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. To znamená, že aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybniť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy, a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci neúčinnosť, a teda nezáväznosť tohto exekučného titulu.

Takúto interpretáciu označených ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní v spojitosti s § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyžaduje naplnenie príkazu vyplývajúceho z princípu ochrany práv spotrebiteľa, ktorým je odstránenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach založených spotrebiteľskou zmluvou ku škode spotrebiteľa. Ochrana spotrebiteľa je predmetom verejného záujmu a je nevyhnutná pre zvýšenie životnej úrovne a kvality života občanov.

Okrem toho tento výklad možno podprieť aj povinnosťou súdu rešpektovať základné právo na spravodlivú súdnu ochranu, zaručené článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Toto právo sa zaručuje nielen tomu, kto uplatňuje svoje práva, ale aj tomu, proti komu je uplatňovaný nejaký nárok. V spotrebiteľských veciach je pomerne časté, že všeobecný súd môže prvýkrát poskytnúť spotrebiteľovi z úradnej povinnosti (teda bez akejkoľvek procesnej aktivity spotrebiteľa) účinnú spravodlivú ochranu jeho práv až po podaní návrhu na exekúciu rozhodcovského rozsudku.

V preskúmvanej veci súdy v exekučnom konaní správne konštatovali neprijateľnosť, a tým aj neplatnosť rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná, a že spôsobovala nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinnej. Listiny predložené oprávnenou takýto záver umožňovali. Zo zmluvy o splátkovom kalendári (ktorá bola len následnou po podpise zmluvy o revolvingovom úvere) uzavretej medzi oprávnenou a povinnou vyplýva, že rozhodcovská doložka bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá už podpisom zmluvy. Dovolací súd sa stotožňuje aj s dôvodmi, ktorými súdy v exekučnom konaní odôvodnili nevyváženosť dohodnutej rozhodcovskej doložky.

Správnym rozhodnutím o zamietnutí žiadosti súdnej exekútorky o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, preto nebola oprávnenej odňatá možnosť konať pred súdom.

Dovolateľkou ďalej namietané nesprávne právne posúdenie veci, je síce dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., ktoré však možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné, no samotné tieto dôvody prípustnosť dovolania nezakladajú. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Keďže prípustnosť dovolania oprávnenej nemožno vyvodiť z ustanovení § 239 O.s.p. a neboli zistené ani vady konania v zmysle § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky jej dovolanie odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu,

proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný.

Dovolací súd úspešným povinným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože im žiadne nevznikli (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.